

Unia Europejska **i my**

Punkt informacyjny Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

61-874 Poznań, Al. Niepodległości 2

tel.: 0-61 853 71 32

fax: 0-61 852 13 16

e-mail: Europe-direct.poznan@irpoznan.com.pl

czynny od poniedziałku do piątku w godz. 9.00–15.00

Bezpłatna infolinia Europe Direct (00 800 6 7 8 9 10 11)

www.europe-direct.poznan.pl

ISBN 978-83-89333-25-4

Unia Europejska i my

Punkt informacyjny

Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieśniczej w Poznaniu

www.europe-direct.poznan.pl

Poznań 2009

Ogólne informacje o Unii Europejskiej

Unia Europejska to związek 27 demokratycznych, niezależnych państw europejskich. Celem tego związku jest osiągnięcie siły i wpływu na arenie międzynarodowej, jakich osobno każde z tych państw nie zdołałoby osiągnąć. Unia obejmuje obszar 4,2 mln km², rozciągający się od wybrzeży fińskiej Laponii na północy, do państw basenu śródziemnomorskiego na południu, wybrzeży Irlandii na zachodzie i Cypru na wschodzie. Jest on bardzo różnorodny pod względem geograficznym, bogaty pod względem kulturowym. Zabytki i inne cenne obiekty o unikatowej wartości są celem podróży turystów z całego świata. Kto w świecie nie słyszał o paryskim muzeum „Luwr”, nadbrzeżach Sekwany z katedrą Notre Dame, wieży Eiffel’a, o londyńskim Tower Bridge, o historycznym Rzymie czy o secesyjnej katedrze Sagrada Família w Barcelonie, zaprojektowanej przez słynnego architekta Gaudiego?

Pod względem powierzchni największym krajem Unii jest Francja, zajmująca obszar 544 tys. km². Dla porównania Polska ma 312 tys. km² powierzchni, co daje nam piątą lokatę w UE, po Francji, Hiszpanii (506 tys. km²), Szwecji (410 tys. km²) i Niemczech (357 tys. km²). Najmniejszym krajem unijnym jest, leżąca na wyspie, Malta (316 km²). Unia liczy około 493 mln obywateli (co daje jej trzecie miejsce w świecie, po Chinach – 1,3 mld i Indiach – 1,08 mld).

Pod względem liczby ludności największym krajem Unii Europejskiej są Niemcy (82,4 mln mieszkańców), następnie Francja (62,9), Wielka Brytania (60,4), Włochy (58,8), Hiszpania (43,8). Polska z 38,2 mln zajmuje szóste miejsce. Bezpośrednio za Polską jest Rumunia (21,6). Przeciętna długość życia w Unii Europejskiej rośnie – z danych statystycznych wynika, że dla osób urodzonych w 1960 roku będzie ona wynosić w przypadku mężczyzn 67 lat, w przypadku kobiet 73 lata, a dla mieszkańców Unii urodzonych w 2004 roku – w przypadku mężczyzn 76 lat i w przypadku kobiet 82 lata.

Poziom życia w UE uległ znaczącej poprawie w ciągu ostatnich dziesięciu lat, co ilustruje kwota PKB przypadająca na jednego mieszkańca – 24 700 w UE (w porównaniu Stany Zjednoczone – 37 300 PKB, Japonia – 27 800 PKB). W Europie najwyższy wskaźnik ma Luksemburg (70 100 PKB).

W ciągu ponad pół wieku Unia wprowadziła wiele zmian – między innymi zapewniła wspólną walutę euro oraz pozbawiony granic jednolity rynek, w ramach którego obowiązuje swoboda przepływu towarów, ludzi, usług i kapitału. W efekcie Unia stała się potęgą handlową i liderem w dziedzinie ochrony środowiska i wspierania rozwoju.

Dane statystyczne o UE: www.epp.eurostat.ec.europa.eu

Krótką historia Unii

Po II wojnie światowej kraje europejskie były zdecydowane położyć kres walce i konkurencji, tworząc podstawy trwałego pokoju i nowego porządku w Europie opartego na wspólnym interesie. Tę ideę krzewioną przez Jean'a Monneta podjął minister spraw zagranicznych Francji, Robert Schuman i 9 maja 1950 roku zaproponował utworzenie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS). Produkcja węgla i stali miała podlegać wspólnej kontroli.

- 1951 – do Wspólnoty EWWiS przystąpiło 6 państw: Francja, Niemcy, Belgia, Luksemburg, Holandia i Włochy,
- 1973 – do Wspólnoty dołączyły następne 3 państwa: Irlandia, Dania, Wielka Brytania,
- 1981 – do Wspólnoty przyjęto Grecję,
- 1986 – do Wspólnoty dołączyły: Hiszpania i Portugalia,
- 1993 – na mocy Traktatu w Maastricht ustanowiono Unię Europejską,
- 1995 – do Unii weszły: Austria, Finlandia i Szwecja,
- 2004 – do Unii dołączyło 10 państw: Polska, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Węgry, Estonia, Litwa, Łotwa, Słowenia, Cypr i Malta,
- 2007 – do Unii przyjęto: Bułgarię i Rumunię (27 państw w Unii).

Krajami oczekującymi są Turcja, była Jugosłowiańska Republika Macedonii i Chorwacja.

Symbole Unii Europejskiej:

- Hymnem Unii Europejskiej jest „Oda do radości” – finałowa kantata z IX symfonii Ludwiga van Beethovena.
- Flaga Unii Europejskiej przedstawia okrąg złożony z dwunastu złotych gwiazd na niebieskim tle, symbolizujący jedność, solidarność i harmonię pomiędzy narodami Europy.
- Dzień Europy – 9 maja (upamiętniający datę 9 maja 1950 roku, kiedy Robert Schuman, ówczesny minister spraw zagranicznych Francji, w swoim przemówieniu do przedstawicieli prasy po raz pierwszy przedstawił ideę stanowiącą podstawę stworzenia obecnej UE).

Unia posiada 23 oficjalne języki, na które tłumaczone są obrady Parlamentu.

Historia Unii Europejskiej: www.europa.eu/abc/history/index_pl.htm

Kraje Unii Europejskiej: www.europa.eu/abc/european_countries/index_pl.htm

Symbole Unii Europejskiej: www.europa.eu/abc/symbols/index_pl.htm

Informacje o językach europejskich: www.europa.eu/languages

Traktaty

Zakres kompetencji i odpowiedzialności instytucji unijnych określony jest w traktatach, na których opiera się Unia Europejska. Treść traktatów uzgadniają wspólnie prezydenci i premierzy wszystkich państw należących do Unii, a następnie są one ratyfikowane przez parlamenty krajowe.

Najważniejsze traktaty:

- **Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (EWWiS)** – podpisany 18 kwietnia 1951 roku w Paryżu,
- **Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG)** – podpisany 25 marca 1957 roku w Rzymie (zwany często rzymskim),
- **Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom)** – podpisany jednocześnie z traktatem z EWG,
- **Traktat o Unii Europejskiej (UE)** – podpisany 7 lutego 1992 roku w Maastricht (zwany często traktatem z Maastricht).

Pierwsze trzy traktaty dotyczyły wspólnego podejmowania decyzji w sektorach węgla, stali, energii atomowej i w innych głównych dziedzinach gospodarki. Poza gospodarką współpraca krajów EWG rozszerzała się na współdecydowanie w sprawach socjalnych, ochrony środowiska i polityki regionalnej. Traktat w Maastricht rozszerzył współpracę o politykę zagraniczną, bezpieczeństwa, wymiar sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Aby stworzyć ramy legislacyjne umożliwiające wprowadzenie nowych członków do UE, wprowadzanie reform w instytucjach unijnych oraz rozszerzenie ich kompetencji podpisało inne traktaty:

- **Jednolity Akt Europejski** – podpisany w lutym 1986 roku, zmienił traktat EWG i utworzył drogę do pełnego wprowadzenia jednolitego rynku, umocnił współpracę polityczną krajów Wspólnoty i wzmocnił obszar odpowiedzialności m.in. w zakresie polityki zagranicznej, a także zwiększył kompetencje Parlamentu Europejskiego, dając mu ostatnie słowo w sprawach uchwał i postanowień Wspólnoty.
- **Traktat z Amsterdamu** – podpisany w październiku 1997 roku, rozszerzył zakres współpracy o kolejne dziedziny, wzmacniając prawa obywateli i zapewniając ściślejszą współpracę w zakresie polityki społecznej i zatrudnienia.
- **Traktat z Nicei** – podpisany w lutym 2001 roku, wprowadził dalsze zmiany, usprawniając system decyzyjny Unii, tak aby mógł skutecznie funkcjonować po kolejnych rozszerzeniach m.in. wzmocnił pozycję przewodniczącego Komisji Europejskiej, który może określać podział kompetencji pomiędzy komisarzy i mianować wiceprzewodniczących, a cała Komisja działa pod jego politycznym kierownictwem.

Projekt Traktatu Konstytucyjnego – uzgodniony i podpisany w październiku 2004 roku, nie wszedł w życie, ponieważ nie został ratyfikowany przez wszystkie państwa członkowskie.

Traktaty: www.europa.eu/abc/treaties/index_pl.htm

Traktat lizboński

Traktat lizboński został podpisany przez przywódców 27 państw członkowskich w październiku 2007 roku. Zmienia dwa najważniejsze traktaty Unii: Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską.

Założenia Traktatu:

- **Europa stanie się bardziej demokratyczna i przejrzysta:** wzmocni się rola Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajowych, obywatele będą mieli większą możliwość uczestnictwa w procesie decyzyjnym, a podział zadań między władzami europejskimi i krajowymi zostanie wyraźniej określony.
- **Unia będzie działać skuteczniej:** metody pracy i zasady głosowania zostaną uproszczone, a instytucje UE, liczące 27 państw – usprawnione i zmodernizowane. Zwiększą się także możliwości działania w dziedzinach o istotnym znaczeniu dla dzisiejszej Unii.
- **Europa będzie Europą praw i wartości, wolności, solidarności i bezpieczeństwa:** traktat promuje wartości UE, włącza Kartę Praw Podstawowych do prawa pierwotnego, przewiduje nowe mechanizmy solidarności i zapewnia lepszą ochronę obywateli europejskich.
- **Wzmocni się rola Parlamentu Europejskiego,** który zostanie wyposażony w nowe kompetencje w dziedzinie prawodawstwa unijnego, budżetu i umów międzynarodowych. Zараzem wzrośnie rola parlamentów krajowych, które zyskają większe możliwości udziału w pracach UE, w szczególności dzięki nowemu mechanizmowi gwarantującemu, że UE będzie podejmować działania jedynie wtedy, jeżeli na szczeblu unijnym będzie można osiągnąć lepsze wyniki (zasada pomocniczości). Na mocy Traktatu obywatele po raz pierwszy zyskają prawo (pośredniej) inicjatywy w sprawie uchwalenia nowego prawa UE. Traktat głosi, że jeśli obywatele ze znacznej liczby państw członkowskich zbiorą milion podpisów, to będą mogli wnioskować o przedstawienie przez Komisję Europejską projektu w danej sprawie.
- **Zwiększy się znaczenie Europy na arenie międzynarodowej** dzięki połączeniu instrumentów europejskiej polityki zewnętrznej, zarówno w zakresie opracowywania, jak i realizacji polityki. Dzięki Traktatowi lizbońskiemu Europa będzie mogła zajmować przejrzyste stanowisko w kontaktach z partnerami na całym świecie oraz lepiej wykorzystywać potencjał gospodarczy, humanitarny, polityczny i dyplomatyczny dla promowania swoich interesów i wartości na całym świecie przy jednoczesnym poszanowaniu interesów poszczególnych państw członkowskich w zakresie spraw zagranicznych.

Nowy traktat umożliwia obywatelom składanie petycji nawołujących do podjęcia działań. Jasno precyzuje zakres odpowiedzialności w stosunkach Unii z państwami członkowskimi. Dzięki Traktatowi Unia będzie w stanie lepiej sprostać oczekiwaniom, w takich dziedzinach jak, zmiany klimatyczne i bezpieczeństwo energetyczne, przestępczość transgraniczna i imigracja. Zanim traktat będzie obowiązywać musi zostać ratyfikowany przez wszystkie 27 państw członkowskich.

Traktat Lizboński: www.europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_pl.htm

Instytucje Unii Europejskiej

O sprawach Unii decydują:

- **Parlament Europejski** – reprezentuje obywateli Unii, parlamentarzyści są wybierani bezpośrednio co 5 lat przez obywateli krajów członkowskich,
- **Rada Unii Europejskiej** (dawniej zwana Radą Ministrów) – składa się z ministrów rządów wszystkich krajów Unii Europejskiej, reprezentuje poszczególne państwa członkowskie,
- **Komisja Europejska** – reprezentuje interesy Unii jako całości.

Parlament, Rada oraz Komisja opracowują wspólnie założenia polityki i tworzą prawodawstwo obowiązujące w całej Unii. Akty prawne przygotowuje Komisja, przyjmuje je Parlament i Rada, natomiast wprowadzają je w życie Komisja oraz państwa członkowskie. Nad ich przestrzeganiem czuwa Komisja.

Poza Radą Unii Europejskiej istnieje **Rada Europejska**, w której zasiadają szefowie państw lub rządów wszystkich państw UE oraz przewodniczący Komisji Europejskiej. Rada Europejska obraduje na tzw. Szczycach, zazwyczaj cztery razy do roku, podczas których uzgadnia założenia polityki UE.

Dwie inne ważne instytucje europejskie to **Europejski Trybunał Sprawiedliwości**, który rozstrzyga spory dotyczące prawa unijnego oraz **Trybunał Obrachunkowy**, który kontroluje finansowanie działań Unii.

Innymi, wspomagającymi Unię organami są:

- **Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny** – reprezentuje społeczne i gospodarcze podmioty zorganizowanego społeczeństwa – pracodawców i pracowników, związki zawodowe i organizacje konsumenckie,
- **Komitet Regionów** – reprezentuje władze lokalne,
- **Europejski Bank Inwestycyjny** – finansuje projekty inwestycyjne UE oraz wspomaga małe przedsiębiorstwa za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego,
- **Europejski Bank Centralny** – odpowiada za europejską politykę monetarną,
- **Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich** – rozpatruje skargi dotyczące niewłaściwego administrowania w instytucjach i organach UE,
- **Europejski Inspektor Danych Osobowych** – stoi na straży prywatności danych osobowych obywateli.

Ponadto w Unii działają wyspecjalizowane **agencje** odpowiedzialne za realizację konkretnych zadań natury technicznej, naukowej lub zarządczej.

Parlament Europejski: www.europarl.europa.eu

Komisja Europejska: www.ec.europa.eu

Rada Unii Europejskiej: www.consilium.europa.eu

Europejski Trybunał Sprawiedliwości: www.curia.europa.eu

Komitet Regionów: www.europa.eu/institutions/consultative/cor/index_pl.htm

Europejski Trybunał Obrachunkowy:

www.eca.europa.eu/portal/page/portal/eca_main_pages/home

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich:

www.ombudsman.europa.eu/home/pl/default.htm

Europejski Bank Centralny: www.ecb.int/home/html/index.en.html

Budżet Unii

Budżet Unii Europejskiej, przewidziany na lata 2007-2013, to 864 mld euro, z czego 43% jest przeznaczone na zasoby naturalne (rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich, śródomisko i rybołówstwo), 44,4% na konkurencyjność i spójność (wzrost gospodarczy i poprawa w dziedzinie zatrudnienia), 5,7% na sprawy międzynarodowe, 5,7% na administrację, 1,2% na obywatelstwo, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość (walkę z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną i nielegalną imigracją).

65% budżetu Unii jest oparte na dochodzie narodowym brutto (jest to ok. 1% dochodu narodowego państw członkowskich, co odpowiada 235 euro na jednego mieszkańca), 17% to przychody z cła, opłat rolnych, 17% oparte jest na podatku VAT, a 1% to inne przychody.

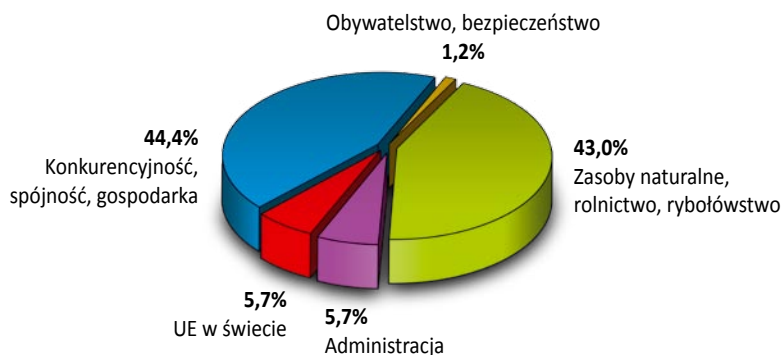
Z działań finansowanych z budżetu Unii Europejskiej korzystamy bezpośrednio lub pośrednio – np. w postaci czystszej wody – dzięki nowym oczyszczalniom ścieków, zdrowszej żywności na naszych talerzach, czy lepszych dróg. Z budżetu UE finansowane są działania i projekty w tych dziedzinach, w których wszystkie kraje UE zgodziły się działać na poziomie Unii. Natomiast krajowe ubezpieczenia społeczne, system emerytalno-rentowy, system opieki zdrowotnej lub system edukacji finansowane są z budżetu państwa lub kas samorządowych.

Unia dużą wagę przywiązuje do zmniejszenia różnic rozwojowych między poszczególnymi regionami Unii. Służą temu fundusze strukturalne i spójności, na które przypada 35,7% całego budżetu UE. Do nich należą m.in.: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności.

Środki budżetowe – 53 200 mln euro, przeznaczone są także na 7 Program Ramowy, który określa zasady finansowania europejskiego sektora badań i rozwoju w latach 2007-2013.

Kwota – 6 970 mln euro w latach 2007-2013 zostanie przeznaczona na programy edukacyjne, z czego 40% przeznaczane jest na program Erasmus, z którego finansowanych jest każdego roku 200 000 stypendiów dla studentów podejmujących naukę na uczelniach zagranicznych.

Unia Europejska przeznacza znaczne kwoty na nowe technologie i na innowacje – na powołany Europejski Instytut Innowacji i Technologii przeznaczyła 2,4 mld euro.

Działania Unii Europejskiej

Działania Unii Europejskiej w dużej mierze dotyczą zagadnień, które odnoszą się do wszystkich obywateli.

Globalne ocieplenie

Unia prowadzi działania na rzecz walki z globalnym ociepleniem i emisją gazów cieplarnianych. UE rozpoczęła też realizację ambitnej strategii, która z jednej strony drastycznie ograniczy emisję gazów cieplarnianych, a z drugiej zwiększy bezpieczeństwo dostaw energii. Głównym elementem strategii (20–20–20) jest zobowiązanie krajów członkowskich do zredukowania do 2020 roku emisji dwutlenku węgla i innych gazów do 20% poniżej poziomu z 1990 roku, ograniczenie zużycia energii o 20% przez zwiększoną efektywność energetyczną oraz zwiększenie udziału energii odnawialnych do 20%. Ponadto celem strategii jest również wzrost do 10% udziału biopaliw na rynku benzyny i oleju napędowego.

Chcemy być zdrowsi

Unia promuje poprawę nawyków żywieniowych. Tylko mieszkańcy Grecji i Włoch spożywają zalecaną przez WHO (Światowa Organizacja Zdrowia) ilość warzyw i owoców niezbędną dla prowadzenia zdrowego trybu życia. UE dokłada starań, aby w ramach programu reform, który ma na celu usprawnienie produkcji oraz procesu wprowadzania na rynek owoców i warzyw, zachęcić obywateli innych państw unijnych do spożywania określonej przez WHO dziennej dawki 400g tych produktów. Program finansuje promocję spożycia owoców i warzyw, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, a także wspiera rozwój żywności ekologicznej, produkowanej bez sztucznych lub chemicznych dodatków.

Unia docenia ważną rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa sport. Biorąc pod uwagę zwiększającą się otyłość wśród dzieci, zaleca, aby w szkołach wprowadzono co najmniej trzy godziny wychowania fizycznego tygodniowo.

Numer 112

Jadąc na wakacje do jakiegokolwiek kraju UE i EOG, warto zapamiętać numer 112. Numer ten został wprowadzony w 1991 roku przez państwa UE z uwagi na coraz częstsze podróże obywateli UE. Numer 112 to jednolity, europejski telefoniczny numer alarmowy. Funkcjonuje on we wszystkich państwach członkowskich oraz w państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego – Islandii, Lichtensteinie oraz Norwegii.

Polityka konsumencka

Reklama

Unia Europejska wprowadziła dyrektywę ograniczającą częstotliwość przerw reklamowych w przypadku transmisji filmów telewizyjnych, programów dziecięcych i programów informacyjnych. Dopuszcza się jedną przerwę reklamową na każde 30 minut. Udział reklam w ciągu godziny zegarowej nie może przekroczyć 12 minut (20%).

Bezpieczne zabawki

Unia Europejska podjęła także decyzje dotyczące zabawek – zamierza wprowadzić całkowity zakaz stosowania w zabawkach substancji rakotwórczych, zakazuje stosowania substancji zapachowych powodujących uczulenia, obniży dopuszczalne limity niebezpiecznych związków ołowiu i rtęci oraz ograniczy dopuszczalny poziom dźwięku emitowanego przez zabawki. Odpowiednie etykietowanie produktów ma zapobiec ryzyku połknięcia drobnych elementów (takich jak zabawki w popularnych jaskach–niespodziankach).

Roaming

Unia Europejska znacznie obniżyła koszty korzystania z telefonu komórkowego poza własnym krajem (roaming). W 2007 roku nowa taryfa za roaming wynosiła 0,49 euro za minutę połączenia wychodzącego i 0,24 euro za minutę połączenia przychodzącego. Poprzednie stawki były przeszło dwa razy wyższe. Od lipca 2009 roku roaming wynosi 0,43 euro dla połączeń wychodzących oraz 0,19 euro dla połączeń przychodzących.

Komunikacja

Podróż samolotem może być dla wielu ludzi źródłem stresu – wystarczy opóźnienie lub odwołanie lotu. Dla pasażera oznacza to przebywanie w obcym kraju, często bez znajomości języka, bez możliwości wyboru alternatywnego lotu. Unia Europejska wprowadziła nowe przepisy, na mocy których linie lotnicze zobowiązane są bezzwłocznie udzielić pomocy pasażerom, których lot jest opóźniony o więcej niż parę godzin albo został odwołany bez uprzedzenia, a także tym pasażerom, którym odmówiono wejścia na pokład z powodu niewystarczającej liczby miejsc w samolocie. Pomoc ta polega na zorganizowaniu zastępczego planu podróży, a w przypadku opóźnienia linie lotnicze muszą zapewnić podróżnym pożywienie i napoje orzeźwiające oraz możliwość skontaktowania się z bliskimi osobami, a w przypadku opóźnienia całonocnego również zakwaterowanie. Dodatkowe prawa zostały przyznane osobom niepełnosprawnym lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, podróżującym drogą lotniczą. Nie będzie wolno odmówić im przyjęcia na pokład oraz trzeba będzie zapewnić – bez dodatkowych opłat – pomoc w poruszaniu się na terenie lotniska i dotarciu na pokład samolotu.

Od 2010 roku będzie obowiązywać prawo do swobodnego świadczenia międzynarodowych pasażerskich usług kolejowych pomiędzy państwami członkowskimi UE. Otwarcie na konkurencję transgraniczną dotyczyć będzie międzynarodowych pasażerskich przewozów kolejowych, nie obejmie jednak przewozów krajowych. Od początku 2009 roku, czyli od momentu wejścia w życie rozporządzenia w sprawie praw pasażerów w UE, wszystkim pasażerom kolei, zarówno w przypadku przewozów międzynarodowych, jak i krajowych, przysługują podstawowe prawa, dotyczące między innymi odpowiedzialności przewoźnika za bagaż oraz przewozu osób o ograniczonej sprawności ruchowej.

Studia w Unii Europejskiej

Każdy młody obywatel Unii Europejskiej może podjąć studia w innym niż macierzysty kraju UE. Studia za granicą, których finansowanie umożliwiają programy unijne, stały się ważnym atutem na dzisiejszym rynku pracy. Co roku tysiące studentów poznają nowe środowisko i rozwijają umiejętności językowe dzięki uczestnictwu w programie ERASMUS, który jest częścią większego programu „Uczenie się przez całe życie” (Lifelong Learning Programme). Od momentu uruchomienia programu Erasmus w 1987 roku, skorzystało z niego już 1,7 mln studentów.

Z programu Erasmus wywodzi się ERASMUS MUNDUS. Ze środków tego programu wspierana jest wymiana studentów między uczelniami w Europie i ich odpowiednikami na całym świecie. Unia zatwierdziła czterokrotne zwiększenie budżetu programu Erasmus Mundus na lata 2009-2013 (nowy budżet wynosi 950 mln euro). Dodatkowe środki umożliwią objęcie tym programem także uczestników studiów doktoranckich i powiększenie puli środków przeznaczonych dla obywateli Europy podejmujących studia w krajach poza Unią.

Stypendia na studia za granicą można uzyskać również z Funduszu Wyszehradzkiego. Specjalne dofinansowanie można też otrzymać podejmując studia w Norwegii oraz z Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Mechanizmu Norweskiego.

Modernizację szkolnictwa wyższego w krajach Bałkanów Zachodnich, Europy Wschodniej, Azji Środkowej, Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, czyli tzw. krajów partnerskich, wspiera program TEMPUS. Program przyczynia się do rozwoju współpracy między Unią Europejską a sąsiadującymi z nią krajami.

Wspomniany program „Uczenie się przez całe życie” (Lifelong Learning Programme) obejmuje również programy:

- COMENIUS - przeznaczony dla szkół,
- LEONARDO DA VINCI – służący osobom, które chcą skorzystać z dofinansowania wstępnego kształcenia zawodowego,
- GRUNDTVIG – pomagający osobom uczącym – nauczycielom, trenerom.

*Informacje na temat możliwości kształcenia w Europie – warunków studiowania w poszczególnych krajach UE – można znaleźć na portalu PLOTEUS:
www.europa.eu/ploteus*

Program ERASMUS:

www.ec.europa.eu/education/programmes/llp/erasmus/index_en.html

Programy młodzieżowe

Unia Europejska przywiązuje także dużą wagę do kształcenia pozaformalnego młodzieży. Dofinansowuje tego typu inicjatywy poprzez Program MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU, zaplanowany na lata 2007-2013. Jest on skierowany głównie do tych, dla których edukacja pozaformalna to szansa indywidualnego rozwoju oraz zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych we współczesnym świecie.

Program ma na celu: przezwyciężanie przez młodych ludzi barier, uprzedzeń i stereotypów, wspieranie ich mobilności oraz promowanie aktywności obywatelskiej. Program dofinansowuje projekty, które mają pomóc młodym ludziom w rozwoju osobowości, pobudza do działania na rzecz społeczności lokalnej i służy wzrostowi tolerancji, zachęca do podejmowania różnorodnych działań promujących ideę zjednoczonej Europy. Program wspiera młodzież i osoby pracujące z młodzieżą nie tylko poprzez finansowanie ich projektów, ale także poprzez udostępnianie im informacji, organizowanie szkoleń oraz tworzenie możliwości współpracy z partnerami w całej Europie i poza jej granicami.

Inne programy, które dofinansowują projekty związane z inicjatywami młodzieżowymi, to Europa dla Obywateli oraz Fundusz Wyszehradzki. Warto wspomnieć także o Polsko-Litewskim Funduszu Wymiany Młodzieży, który powstał z inicjatywy rządów Polski i Litwy. Wspiera on finansowo i merytorycznie realizację pomysłów młodych ludzi, dofinansowuje wymiany, seminaria i szkolenia. Dzięki realizacji wspólnych projektów młodzi Polacy i Litwini odkrywają własne korzenie i przełamują stereotypy narodowe.

Młodzież jest w coraz większym stopniu zainteresowana wolontariatem. Unia chce zaoferować możliwość uczestnictwa w wolontariacie wszystkim mieszkającym w niej 96 mln młodym ludziom w wieku 15-25 lat. Uczestnictwo w wolontariacie w innym kraju może stanowić znaczący atut na drodze rozwoju osobistego młodzieży i zwiększyć jej szanse na znalezienie zatrudnienia na międzynarodowym rynku pracy, dzięki umiejętnościom językowym, które młodzież zdobywa przebywając za granicą.

Program Młodzież w Działaniu: www.mlodziiez.org.pl

Fundusz Wyszehradzki: www.visegradfund.org/grants.html

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży: www.PL-LTyouth.eu

Europa dla Obywateli: www.europadlaobywateli.pl/program.php

Wolontariat Europejski:

www.ec.europa.eu/youth/youth-in-action-programme/doc82_en.htm

Migracje

Migracje to przemieszczanie się ludności związane ze zmianą miejsca pobytu.

Swobodny przepływ osób (mobilność) to jedna z podstawowych swobód gwarantowanych przez prawo wspólnotowe Unii Europejskiej.

Przemieszczając się, ludzie mają możliwość zdobywania wiedzy, przełamywania barier międzyludzkich, doskonalenia języków obcych. Mobilność wyzwała procesy zmiany i inne postrzeganie rzeczywistości.

Obywatele Unii Europejskiej mogą udać się do innego państwa członkowskiego, aby tam pracować, świadczyć lub otrzymywać usługi, założyć firmę czy osiedlić się po przejściu na emeryturę.

Zasada swobodnego przepływu pracowników Unii Europejskiej oznacza, że obywatele UE mogą otrzymać pracę w dowolnym kraju UE, a także w państwach EOG (w Norwegii, Islandii i Liechtensteinie) oraz w Szwajcarii. W ciągu minionych lat kraje te poprawiły warunki mobilności zawodowej. Mimo to jedynie około 2% obywateli Europy mieszka i pracuje w innym państwie członkowskim niż kraj pochodzenia. Korzyści z pracy za granicą są duże – można zdobyć nowe umiejętności, zarówno zawodowe, jak i osobiste (zatrudnienie w innym kraju wzmacnia pewność siebie i poprawia umiejętności komunikacyjne, co jest bezpośrednim wynikiem wykonywania pracy w odmiennym otoczeniu kulturowym), można też zdobyć nową wiedzę i kwalifikacje (poznanie nowej kultury, nauka lub doskonalenie języka obcego).

Aby ułatwić mobilność studentów i pracowników, Parlament przyjął legislację, której celem jest ułatwienie od 2012 roku porównywania kwalifikacji absolwentów, czyli dyplomów, zaświadczeń o odbyciu szkolenia zawodowego czy też tytułów akademickich. Aby ułatwić pracę specjalistom (np. lekarzom, pielęgniarkom, architektom) w innym państwie członkowskim, Parlament przyjął także dyrektywę dotyczącą uznawania dyplomów uzyskanych w każdym kraju Unii Europejskiej.

Informacje na temat dostępnej w Unii pracy można otrzymać za pomocą sieci Europejskiego Portalu Mobilności Zawodowej EURES. Utworzony w 1993 roku portal EURES to sieć współpracy między Komisją Europejską a publicznymi służbami zatrudnienia w Unii Europejskiej, to punkt dostępu do tysięcy miejsc pracy w całej Europie. Przedstawienie swoich umiejętności i kompetencji ułatwia wypełnienie elektronicznego formularza życiorysu „europass” – międzynarodowego dokumentu, jednolitego dla wszystkich krajów UE.

EURES: <http://ec.europa.eu/eures> (polskie strony: <http://www.eures.praca.gov.pl>)

życiorys europass: www.europass.org.pl

Podróże w UE

Dzięki zniesieniu granic, czyli zniesieniu kontroli paszportowej i bagażowej, dla większości Europejczyków podróżowanie w granicach Europy stało się równie łatwe jak we własnym kraju.

Kraje, które na mocy Układu z Schengen zlikwidowały kontrole na granicach, to: Austria, Belgia, Republika Czeska, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Malta, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry i Włochy. Do układu należą także nienależące do UE Norwegia i Islandia. Kontrole na granicach pozostawiły: Irlandia, Wielka Brytania, Cypr, Bułgaria i Rumunia.

Podróżując po Europie należy mieć ze sobą ważny dowód osobisty lub paszport. Do podróżowania wewnątrz Unii nie potrzeba wiz.

16 krajów UE (Austria, Belgia, Cypr, Finlandia, Niemcy, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Malta, Niemcy, Portugalia, Słowenia, Słowacja, Włochy) posiada wspólną walutę – euro, która ułatwia podróżowanie – dzięki temu można porównywać ceny, zmniejszyć koszty i niedogodności związane z wymianą waluty. Banknoty euro są takie same we wszystkich krajach, natomiast każde państwo emituje swoje monety, które mają jednakowy awers, ale odmienny rewers – widnieje na nim odpowiedni symbol narodowy.

Dania, Szwecja oraz Wielka Brytania nie przyjęły dotąd euro. W 2008 euro przyjęły Cypr i Malta, a w 2009 – Słowacja. Pozostałe kraje – przyjęte w 2004 roku do Unii – zobowiązały się do przyjęcia nowej waluty, kiedy tylko będą gotowe i spełnią warunki konwergencji.

W krajach znajdujących się poza strefą euro obowiązuje następująca waluta: w Wielkiej Brytanii – brytyjski funt szterling, w Danii – korona duńska, w Szwecji – korona szwedzka, w Estonii – korona estońska, na Litwie – litewski lit, na Łotwie – łotewski łat, w Republice Czeskiej – korona czeska, na Węgrzech – węgierski forint, w Bułgarii – bułgarski lew, w Rumunii – rumuński lej, w Polsce – polski złoty. Jednak wiele hoteli, sklepów i restauracji, zwłaszcza w rejonach turystycznych, przyjmuje płatności zarówno w euro, jak i w walucie krajowej.

Działania Unii Europejskiej na świecie

UE w coraz większym stopniu angażuje się w zapobieganie konfliktom, misje pokojowe i zwalczanie terroryzmu. W związku z rosyjsko-gruzyńskim konfliktem Unia wyraziła swoje zaniepokojenie łamaniem praw człowieka w Rosji. Pozostała także krytyczna wobec łamania praw człowieka w Chinach. Zaangażowała się również w rezolucję w sprawie powszechnego moratorium na karę śmierci. Ostatecznie Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję w tej sprawie 18 grudnia 2007 roku.

Unia wyraża solidarność z ofiarami klęsk żywiołowych w różnych regionach świata oraz udziela finansowego wsparcia poszkodowanym państwom, np. udzieliła wsparcia ofiarom cyklonu w Birmie, trzęsienia ziemi w Chinach i tsunami w Azji Południowo-Wschodniej.

W 2004 roku, zaraz po sfałszowanych wyborach prezydenckich na Ukrainie, Unia poparła „pomarańczową rewolucję”, a w 2007 roku poparła układ o stowarzyszeniu, który będzie stanowił skuteczny i wiarygodny wkład na rzecz europejskich perspektyw Ukrainy.

Unia Europejska prowadzi **europejską politykę sąsiedztwa**. Obejmuje ona bezpośrednich wschodnich i południowych sąsiadów Unii, którzy nie mają perspektywy członkostwa w Unii Europejskiej. Do krajów tych należą: Algieria, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Egipt, Gruzja, Izrael, Jordania, Liban, Libia, Mołdowa, Maroko, Autonomia Palestyńska, Syria, Tunezja i Ukraina. Unia pomaga rządów tych państw w realizacji ich reform politycznych i gospodarczych. Dla Unii Europejskiej wspieranie rozwoju swoich sąsiadów stanowi gwarancję pokoju i bezpieczeństwa. Poprzez zawiązanie Unii z krajami basenu Morza Śródziemnego Unia Europejska poprawiła współpracę z południowymi sąsiadami. Unię wciąż jednak niepokoją nieprzestrzeżenie praw człowieka i sytuacja kobiet w tych regionach.

Unia w świecie: www.ec.europa.eu/world

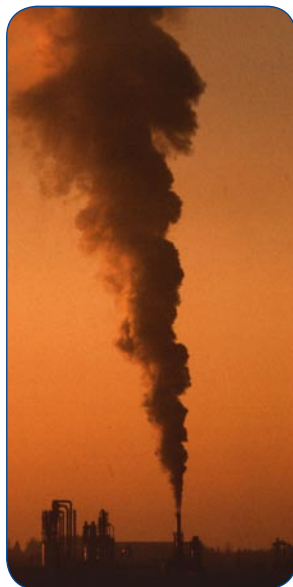
Unia Europejska, świadoma swojego znaczenia na świecie pod względem gospodarczym i handlowym, wykorzystuje swoją pozycję w interesie innych i własnym. Dąży do poprawy sytuacji gospodarczej i propaguje wartości demokratyczne na całym świecie, przyczyniając się do umocnienia stabilności i dobrobytu swoich obywateli. Unia Europejska zajmuje czołową pozycję na świecie w dziedzinie handlu, ale także udziela znaczącej pomocy krajom rozwijającym się. Stworzyła bardziej aktywną politykę bezpieczeństwa, która umożliwia zarządzanie kryzysami i przeprowadzanie misji utrzymania pokoju w Europie i poza nią. Jednym z priorytetów UE są działania w sprawie globalnego ocieplenia i zmian klimatycznych.

Unia przywiązuje dużą wagę do edukacji, specjalne programy zajmują się zapobieganiem i zwalczaniem przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet.

Dla UE ważne jest także zapoznanie obywateli z europejskim, bogatym dziedzictwem kulturowym oraz rozwój kultury. Przeznacza na to specjalne środki z programu Kultura 2007-2013. Z tego programu pochodzą środki na projekt Europejska Stolica Kultury (ESK). Miasto noszące tytuł Europejskiej Stolicy Kultury ma szansę zaprezentować i wypromować swój potencjał kulturalny na arenie międzynarodowej, korzystając ze wsparcia ze strony Komisji Europejskiej. Projekt ESK przyciąga tłumy odwiedzających do wyróżnionych miast i cieszy się rosnącym powodzeniem wśród Europejczyków. Projekt jest niezwykle prestiżowym przedsięwzięciem, które przynosi mierzalne korzyści zwycięskiemu miastu w dziedzinie m.in. kultury i gospodarki.

W każdym roku UE nadaje określonym zagadnieniom szczególne znaczenie. Wokół tych zagadnień toczą się dyskusje i debaty, organizowane są konferencje i inne wydarzenia. Rok 2008 był Europejskim Rokiem Dialogu Międzykulturowego, 2009 – Międzynarodowym Rokiem Kreatywności i Innowacyjności, a 2010 rok będzie poświęcony Walce z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.

Unia Europejska pragnie być otwarta dla wszystkich obywateli, informować o swoich działaniach, ale jednocześnie słuchać ich opinii. W tym celu stworzyła międzynarodową sieć obecnych w każdym kraju członkowskim punktów informacyjnych Europe Direct. Z każdego miejsca w UE można zadzwonić pod bezpłatny numer 00 800 67891011 i uzyskać odpowiednią informację.

Treść

Ogólne informacje o Unii Europejskiej	2
Krótką historia Unii	3
Traktaty	4
Traktat Lizboński	5
Instytucje Unii Europejskiej	6
Budżet Unii	7
Działania Unii Europejskiej	8
Polityka konsumencka	9
Studia w Unii Europejskiej	10
Programy młodzieżowe	11
Migracje	12
Podróże w UE	13
Działania Unii Europejskiej na świecie	14

Redakcja: Punkt informacyjny Europe Direct – Poznań:
Bogumiła Frąckowiak, Aleksandra Szała

Opracowanie graficzne: Piotr Gołębnik

Photo Credit © European Communities, 2009
© Copyright by Comprint, Europe Direct – Poznań, Poznań 2009

ISBN 978-83-89333-25-4

Wydawca:
AR COMPRINT, Poznań, ul. H. Rzepeckiej 26A
www.comprint.com.pl

Broszura finansowany przez Komisję Europejską
w ramach projektu Sieci EUROPE DIRECT

